

Riktlinjer för yrkesmässig kemisk bekämpning

Antagen 2016-04-19, SBN § 28

Bakgrund till riktlinje

För att Söderköpings kommun ska fortsätta vara en attraktiv kommun som erbjuder en hälsosam miljö, bevarad biologisk mångfald och friskt vatten måste kommunen ta ansvar för att minska spridningen av kemikalier som äventyrar människors hälsa och miljö. Spridning av bekämpningsmedel och andra kemikalier i tätorten innebär en risk att giftiga substanser sprids direkt till vattenmiljön. Utöver det kan spridning innebära påverkan på grundvattnet, markföroreningar eller direkta hälsorisker. Huvuddelen av spridning av bekämpningsmedel i kommunens tätorter sker på ytor som kommunen har en stor rådighet över.

Bekämpningsmedel är kemiska eller biologiska produkter som är avsedda att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer orsakar skada på egendom eller skadar människors eller djurs hälsa. Genom de egenskaperna kan bekämpningsmedel också orsaka skada på hälsan och miljön. Därför är det viktigt att de är godkända och att de används på rätt sätt. För att få sälja eller använda ett bekämpningsmedel i Sverige krävs att det är granskat och godkänt av Kemikalieinspektionen. Godkända bekämpningsmedel får en behörighetsklass som visar vem som får använda det och som ställer olika kunskapskrav på användaren.

Beroende på användningsområde kan ett bekämpningsmedel vara antingen en biocidprodukt eller ett växtskyddsmedel. Växtskyddsmedel är bekämpningsmedel som används i huvudsak för att skydda växter och växtprodukter inom jordbruk, skogsbruk och trädgårdsbruk. Det kan vara mot svampangrepp, skadedjur eller konkurrerande växter. En biocidprodukt är alla de bekämpningsmedel som inte är växtskyddsmedel. Exempel på biocidprodukter är myggmedel och råttgift.

Miljömål

Sveriges riksdag har beslutat om 16 miljö kvalitetsmål, som beskriver vad miljöarbetet i Sverige ska bidra till. Inom varje mål finns preciseringar som förtydligar målen och beskriver dess innebörd. Riktlinjen för spridning av kemiska bekämpningsmedel syftar till att bidra till att uppfylla målen giftfri miljö, levande sjöar och vattendrag samt grundvatten av god kvalitet.

Vilka miljömål som berörs av riktlinjen beskrivs på nästa blad.

Söderköpings
kommun

Giftfri miljö

Definition av miljömålet

"Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrunds nivåerna."

Precision av miljömålet

Den sammanlagda exponeringen för kemiska ämnen via alla exponeringsvägar inte är skadlig för människor eller den biologiska mångfalden.

Levande sjöar och vattendrag

Definition av miljömålet

"Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras, samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas."

Precision av miljömålet

Precisering: Sjöar och vattendrag har minst god ekologisk status eller potential och god kemisk status i enlighet med förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön.

Levande sjöar och vattendrag

Definition av miljömålet

"Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag."

Precision av miljömålet

Grundvattnet är med få undantag av sådan kvalitet att det inte begränsar användningen av grundvatten för allmän eller enskild dricksvattenförsörjning

Söderköpings bedömning

Söderköpings kommun ser mycket restriktivt på kemisk bekämpning. Det innebär att det inom tätorter är förbjudet att yrkesmässigt sprida kemiska bekämpningsmedel på mark som allmänheten har tillgång till, med undantag för åkermark. Mark som allmänheten har tillgång till är exempelvis allmänna vägar, trottoarer, parker, tomtmark för flerfamiljshus, gårdar till skolor och förskolor, kyrkogårdar, lekplatser samt idrotts- och fritidsanläggningar

Omfattning av riktlinje

De kemiska bekämpningsmedel som omfattas av riktlinjen är:

- Växtskyddsmedel som används för att bekämpa framförallt ogräs, svamp och insekter.
- Biocider som används för bekämpning av skadedjur utomhus.

Undantag

Undantag från riktlinjen kan i vissa fall behöva göras. Det kan finnas fall där mekanisk eller termisk bekämpning inte är ett realistiskt alternativ. Exempel på undantag kan vara bekämpning av skadedjur, växter eller insekter som riskerar vålla större skada för människors hälsa eller miljön än spridningen av kemiska bekämpningsmedel. Det ska då råda en restriktiv bedömning. Bedömningen ska dock vara av engångskaraktär, generella undantag ska inte göras.

Alternativ till spridning av kemiska bekämpningsmedel

Det finns olika alternativ till kemisk bekämpning, nedan beskrivs två alternativ.

Förebygg ogräs vid anläggning

Nya ytor bör anpassas så att det framtida behovet av kemisk bekämpning minimeras.

Undvik t.ex. skarvar mellan asfalt och kantsten, kullersten i sand, platt och stenbeläggningar utan fiberduk och stabiliseringsmedel i fogsanden. Välj gräs eller betongarmerat gräs, anlägg enkla stigar av grus eller träflis där till exempel ogräs inte skämmer så mycket. Plantera marktäckande växter där det går. Välj sorter som inte ger rotskott eller utlöpare intill hårdgjorda ytor och skydda dessa ytor med kantlist eller liknande.

Bekämpning utan kemiska bekämpningsmedel

Mekanisk bekämpning med hacka, skyffeljärn, borstning, harvning eller trimning är ur miljösynpunkt absolut att föredra liksom termisk bekämpning, som innebär upphettning med ånga eller flamning med gasolbrännare. Det är viktigt att mekanisk och termisk bekämpning upprepas flera gånger per säsong både när ogräsen är unga och på hösten.

Avsikt att yrkesmässigt sprida kemiska bekämpningsmedel

Söderköpings
kommun

Anmälan och ansökan om tillstånd skall göras till samhällsbyggnadsnämnden minst fyra veckor före avsedd spridning.

Anmälan

En skriftlig anmälan ska göras till samhällsbyggnadsnämnden om det finns avsikt att sprida bekämpningsmedel på banvall eller inom områden med en sammanhängande area överskridande 1 000 kvadratmeter där allmänheten får färdas fritt, med undantag för åkermark.

Tillstånd

Tillstånd krävs för yrkesmässig spridning av kemiska bekämpningsmedel på tomtmark för flerfamiljshus, på gårdar till skolor och förskolor, på lekplatser som allmänheten har tillträde till, i parker och trädgårdar dit allmänheten har tillträde, inom idrotts- och fritidsanläggningar, vid planerings- och anläggningsarbeten, på vägområden samt på grusytor och andra mycket genomsläppliga ytor, och på ytor av asfalt eller betong eller andra hårdgjorda material. Om tillsynsmyndigheten upptäcker att kemisk bekämpning har skett utan att anmälan gjorts eller tillstånd meddelats i strid mot ovanstående krav, kan det bli aktuellt med åtalsanmälan eller beslut om miljöstraffavgift.

Privatpersoner som använder kemisk bekämpning på sin egen tomt, räknas inte som yrkesmässiga användare. Dock bör privatpersoner tänka efter noggrant innan spridning av bekämpningsmedel sker i egen trädgård.